

رهبر انقلاب پس از اقامه نماز بر پیکر مرحوم عباس شیبانی:

دکتر شیبانی قبل و بعد از انقلاب، به معنای واقعی کلمه مبارز و مشغول کار و تلاش بود

رهبر انقلاب پس از اقامه نماز بر پیکر مرحوم دکتر عباس شیبانی یادآور شدند که دکتر شیبانی قبل و بعد از انقلاب، به‌معنای واقعی کلمه مبارز و مشغول کار و تلاش بود. به گزارش ایسنا، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای صبح دیزوز جمعه دوم دی‌ماه با حضور در کنار پیکر مرحوم دکتر عباس شیبانی ضمن اقامه نماز و قرآنت فاتحه، از تلاش‌های آن مرحوم در خدمت به نهضت امام خمینی (ره) در دوران قیبل و بعد از انقلاب اسلامی تجلیل کردند. «آقای دکتر شیبانی به معنای واقعی کلمه جزء انسان‌های صالح بود. ما ایشان را خیلی وقت است، سال‌ها است، یعنی شاید پنجاه و چند سال است می‌شناسیم». اینها بخش‌هایی از بیانات کوتاه رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره مرحوم دکتر شیبانی پس از ادای نماز بر پیکر وی است. بعد از چند دهه تلاش و مجاهدت در راه خدا صبح جمعه دوم دی ۱۴۰۱ پیکر ایشان را آورده بودند تا نماز وداعش از این دنیا را رهبر انقلاب اسلامی بخوانند. تمجید از این شخصیت باسابقه و مخلص اما منحصر به‌ عبارت بالا نبود؛ «آدم فعال، خروخ‌و آماده‌ب‌کار و به معنای واقعی کلمه مبارز بود؛ واقعا این‌جوری بود». بیش از پنج دهه همراهی و آشنایی با دکتر شیبانی، مقاطع مهمی از تاریخ مبارزات مردم ایران را قبل و بعد از انقلاب اسلامی برای یاران امام را حل و مبارزان و انقلابیون رقم زده که حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به آن اشاره کردند. دور از انتظار هم نبود در این مراسم که اعضای خانواده آن مرحوم نیز حاضر بودند. اشارتی به این همراهی پنجاه و چند ساله با انقلاب شود؛ «ایشان تازه از زندان آزاد شده بود، به نظر من سال ۴۷ یا ۴۸ بود که با ایشان آشنا شدیم… من با مرحوم طاهر احمدزاده از مشهد آمدم تهران، یک کاری داشتیم اینجا، لازم بود جمعی از افراد صاحب فکر و صاحب نظر و مانند اینها مثل آقای طالقانی، مهندس سازگار، دکتر سبحانی، اینهایی که بودند، جمع می‌شدند؛ من و آقای احمدزاده یک حرفی برای آنها داشتیم. احمدزاده گفت که

جمع‌کردن اینها کار ما نیست، کار عباس شیبانی است؛ او می‌تواند اینها را جمع کند. این بود که با ایشان تماس گرفتیم و آمد و گفتیم ما چنین کاری داریم، فوراً – به نظر من شاید در ظرف دو روز – یک جلسه پانزده شانزده نفره، از دکتر شرعیتی، آقای بهشتی، آقای مطهری، همه را جمع کرد؛ یک آدم این‌جوری بود؛ آماده‌به‌کار. بعد از انقلاب هم به معنای واقعی کلمه ایشان مشغول کار بود، مشغول تلاش بود». اما سمت دیگر همه این تلاش‌ها و مجاهدت‌های مرحوم دکتر شیبانی، همراهی همسری بود که در این مسیر از هیچ اقدامی برای کمک فروگذار نکرد. موضوعی که از چشم رهبر انقلاب اسلامی پنهان نماند. گویی که نمی‌شود از تلاش‌ها و مجاهدت‌های آن مرحوم سخن گفت ولی از همسرش مرحوم خانم انسیه مفیدی یاد نکرد؛ «خانمش هم با ایشان خیلی واقعا همراهی کرد، خدا ان‌شاءالله خانم مفیدی را رحمت کند». مرحوم عباس شیبانی از مبارزان قدیمی دوران انقلاب اسلامی بود که شامگاه پنجشنبه ۱ دی ۱۴۰۱ به لقب‌الله پیوست. عضویت در شورای انقلاب، نمایندگی مجلس خبرگان قانون اساسی، وزیر کشاورزی، پنج دوره نمایندگی مردم تهران در مجلس شورای اسلامی، ریاست دانشگاه تهران، کاندیداتوری انتخابات ریاست‌جمهوری دوره دوم و پنجم و سه دوره عضویت در شورای شهر تهران از سوابق وی بود.

پیام تسلیت رهبر انقلاب درگذشت عباس شیبانی

متن پیام رهبر انقلاب به این شرح است:
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ، درگذشت مرد ایمان و عمل مرحوم دکتر عباس شیبانی رحمه‌الله علیه را به بازماندگان و دوستان و همکارانش تسلیت عرض می‌کنم. وی مؤمنی صادق و مجاهدی خستگی‌ناپذیر بود و در همه‌ی دوران‌ها، چه دوران مبارزه با طاغوت و چه دوران انقلاب و نظام جمهوری اسلامی، در صراط مستقیم، ثبات قدم نشان داد. رحمت و مغفرت الهی شامل حال او باد.

«شرق» از تندتر شدن هجمه‌ها علیه تهران بر سر موضوع پهپادها گزارش می‌دهد

زلنسکی شمشیر را از رو بسته است

شرق: سفر ۱۰اعشته چهارشنبه هفته گذشته ولودیمیر زلنسکی، رئیس جمهوری اوکراین، به آمریکا و به‌خصوص سخنرانی ۲۵دقیقه‌ای او در کنگره آمریکا و موضع تقابلی گرفتن علیه ایران حکایت از آن دارد که کی‌یف در مسیر برگشت‌ناپذیر روابط با تهران کام برداشته است. در مقابل هم تندتر شدن بی‌سابقه لحن زلنسکی علیه ایران، واکنش دستگاه سیاست خارجی را به دنبال داشت. در این زمینه سخنگوی وزارت امور خارجه اتهامات تکراری و اظهارات خارج از نزاکت رئیس جمهوری اوکراین در کنگره آمریکا در ارتباط با جمهوری اسلامی ایران را محکوم کرد. ناصر کنعانی با اشاره به اینکه جمهوری اسلامی ایران بارها به اتهامات بی‌اساس مقامات اوکراینی در موضوع ادعایی پهپادها پاسخ داده است، افزود: «یک بار دیگر تأکید می‌شود که جمهوری اسلامی ایران هیچ‌گونه تجهیزات نظامی برای هیچ طرفی برای استفاده در جنگ اوکراین صادر نکرده است». سخنگوی وزارت امور خارجه تصریح کرد: «ما هواره به تمامیت ارضی کشورها و از جمله اوکراین احترام گذاشتیم‌و آقای زلنسکی بداند که صبر راهبردی ایران در قبال اتهامات بی‌اساس نامحدود نخواهد بود». کنعانی افزود: «آقای زلنسکی بهتر است از سرنوشت برخی رهبران کشورها که به حمایت آمریکا دل خوش کردند، عبرت بگیرد». دراین‌میان وا‌شنگتن و تل‌آویو هم سعی در تشدید گسل بین تهران و کی‌یف دارند.

دادن تسلیحات به روسیه یا هر کشوری وجود ندارد؛ اما اینکه چرا دومین قدرت نظامی و تسلیحاتی جهان اکنون به دنبال خرید پهپادهای ایرانی است، آن را ناشی از دانش و تکنولوژی قدیمی روسیه در حوزه تولید پهپاد می‌بیند؛ در صورتی‌که به نظر شعبی بهم‌ن، ایران توانسته است با وجود تحریم‌ها موفق به ساخت نسل جدید و کارآمدی از این نوع تسلیحات (پهپاد) شود. به‌همین‌دلیل روسیه اگرچه قدرت دوم نظامی جهان است؛ اما تمایل بالایی برای خرید این تسلیحات دارد. با توجه به آنچه گفته شد، این استاد دانشگاه در تشریح این موضوع مهم که آیا ایران مسئولیتی برای استفاده پهپادها از سوی روسیه دارد یا خیر؟ به «شرق» می‌گوید: «ایران به‌هیچ‌عنوان مسئول این مسئله نیست که روسیه یا هر کشوری که از ما پهپاد بخرد، آن را در کجا مصرف کند؛ چون در معاملات تسلیحاتی جهان هیچ فروشنده‌ای مسئول این موضوع نیست که خریدار تسلیحات آن را در چه زمینه‌ای و به چه شکلی استفاده کند». این استاد دانشگاه برای تبیین موضع خود به یادآوری سه مسأله می‌پردازد؛ اول آنکه در جنگ اوکراین کشورهای اروپایی و آمریکا به راحتی تسلیحات مختلف و پیشرفته‌ای را به زلنسکی دادند بدون آنکه به تبعات حقوق‌بشری آن بیندیشند. در کنار این، شعبی بهم‌ن اتفاق دوم را به جنگ یم‌ن گره می‌زند و به این موضوع اشاره دارد که اروپا و آمریکا در سال‌های اخیر و تجاوز برستان سعودی و انتلاف عربی در منطقه به جنگنده‌ها و تسلیحات مختلفی به سعودی‌ها فروخته‌اند بدون آنکه به رنج‌ها و خسارت‌های جانی و مالی استفاده از این تجهیزات علیه مردم یم‌ن بیندیشند. مورد سوم هم از منظر این تحلیلگر مسائل بین‌الملل‌ناظر به جنگ تحمیلی عراق به ایران است. در این رابطه کشورهای جهان با دادن تجهیزات و تسلیحات خود به صدام حسین و رژیم بعث به خصوص سلاح‌های شیمیایی و کنتراجمعی خسارات گسترده‌ای در مردم ایران تحمیل کردند که تا به امروز هم ادامه دارد. با ذکر این نکات بهم‌ن تصریح می‌کند که «در عالم واقعیت و در معاملات تسلیحاتی هیچ فروشنده‌ای نمی‌تواند مسئولیت و محدودیتی برای خریدار در استفاده از تسلیحات ایجاد کند یا تضمینی برای عدم استفاده از تسلیحات در جنگ از خریدار بگیرد». برخلاف شعبی بهم‌ن، علی‌بگدلی معتقد است چون ساختار سیاسی، دیپلماتیک با ساختار نظامی، امنیتی و دفاعی داخلی به یک استقامت و هماهنگی نرسیده است، سبب شده اکنون ما شاهد نوعی تناقض‌گویی در خصوص ارسال پهپاد باشیم. با چنین خوانشی، این تحلیلگر ارشد حوزه اروپا در گفت‌وگو با «شرق» تأکید دارد که «ما به دلیل فقدان شناخت از تبعات جنگ اوکراین و پیش‌بینی موثقی و زودگذربودن آن، در شرایطی قرار گرفتیم که ارسال پهپاد اکنون تبعات گسترده سیاسی، دیپلماتیک و حقوقی را برای ایران به دنبال داشته است». او‌یادآور می‌شود که طرفداری و حمایت از طرف متجاوز یعنی روسیه باعث می‌شود اساسا هرگونه معامله تسلیحاتی با مسکو به سرفضل تازه برای فشار بدل شود. بگدلی این نکته را هم متذکر می‌شود که «نمی‌توان با استناد به حمایت تسلیحاتی آمریکا از اوکراین یا جنگ یم‌ن و نظایر آن توجیهی برای حمایت از روسیه داشت، چراکه متجاوز، متجاوز است و فرقی نمی‌کند غربستان باشد روسیه باشد یا صدام حسین».

بیرو این موضوع، آمریکا از سازمان ملل برای تحقیق درباره ادعای به‌کاررفتن پهپادهای ایرانی در جنگ اوکراین درخواست تحقیق و بررسی کرد. نماینده آمریکا در سازمان ملل در بیانیه‌ای با ادعای اینکه کره شمالی و ایران به حمایت نظامی از روسیه در جنگ اوکراین می‌پردازند، از سازمان ملل خواست درباره «به‌کاررفتن پهپادهای ایرانی در جنگ روسیه علیه اوکراین» تحقیق کند. لئیندا توماس گرینفیلد در بیانیه‌ای که در وبگاه نمایندگی آمریکا در سازمان ملل منتشر شده است، مدعی شد: «استفاده روسیه، یک عضو دائم سازمان ملل از تسلیحات به‌دست‌آمده از کره شمالی و ایران برای ادامه جنگ متجاوزانه‌اش علیه اوکراین شرم‌آور و منموم است. این اقدام ناقض قطع‌نامه‌های شورای امنیت سازمان ملل است». گرینفیلد در این بیانیه با گفتن اینکه آمریکا نگران افزایش انتقال تسلیحات از کره شمالی به روسیه است، اظهار کرد: «وا‌شنگتن قصد دارد اقدامات ناقض قطع‌نامه‌های شورای امنیت را از سوی روسیه و کره شمالی در کمیته تحریم‌های ۱۷۱۸ شورای امنیت مطرح کند». او در ادامه با تکرار ادعای غرب مبنی بر حمایت نظامی از روسیه در جنگ اوکراین، گفت: «ما همچنین از دبیرخانه سازمان ملل می‌خواهیم گروهی به اوکراین بفرستد تا نقض بند B قطع‌نامه ۲۲۳۱ شورای امنیت از طرف روسیه و ایران را بررسی کند؛ به‌ویژه پس از استفاده روسیه از پهپادهای ایرانی در حمله این ماه به زیرساخت‌های اوکراین». در سوی دیگر اسرائیل نیز مانند ایالات متحده سعی در دمیدن بـر آتش تنش در روابط ایران و اوکراین دارد. در تازه‌ترین مورد رئیس مוסاد مدعی شد این سازمان، اطلاعاتی درباره حمایت تنگه آمریکا از روسیه در جنگ اوکراین دارد. به گزارش وبسگه خبری – تحلیلی اکسیوس، دیوید بارنتا با تکرار ادعای غرب مبنی بر حمایت نظامی ایران از روسیه در جنگ اوکراین گفت: «اسرائیل اطلاعاتی دارد که نشان می‌دد ایران برنامه دارد بزودری ارسال محموله‌های تسلیحات پیچیده به روسیه را بیش‌ازپیش گسترش دهد». به نوشته اکسیوس، بارنتا پس از مطرح‌کردن این ادعا، جزئیاتی درباره اینکه این محموله‌ها شامل چه مواردی خواهد بود، ارائه نداد. آن‌گونه که اکسیوس در این گزارش‌قید کرده، این اولین باری است که یکی از مقامات اسرائیل به طور علنی و رسمی دست به اظهارنظر و موضع‌گیری درباره این موضوع می‌زند. طبق گزارش اکسیوس، بارنتا همچنین تأیید کرد که اسرائیل درباره تحویل اخیر تسلیحات به روسیه از سوی ایران، اطلاعاتی را در اختیار متحدانش قرار داده است. بارنتا مدعی این سازمان اطلاعاتی دارد که نشان می‌دهد محموله پهپادها پس از جنگ اوکراین به روسیه ارسال شده بود. در همین راستا روزنامه تایمز اسرائیل نیز به بخش دیگری از ادعاهای رئیس موساد علیه ایران پرداخته و به نقل از او نوشت: «ما درباره قصد ایران برای توسعه برنامه غنی‌سازی اورانیومش و قصد آن برای اعمال نفوذ بر کشورهای دوست مسلمان در منطقه به شوه‌های گوناگون، هشدار می‌دهیم». فارغ از آنچه بیان شد در آن سو موضوع‌گیری‌های متناقض تهران درباره ارسال پهپاد در شکل‌گیری اتهام و تقابل علیه ایران نقش داشته است؛ در مقطعی برخی رسانه‌ها در داخل کشور از حضور جدی پهپاد‌های ایرانی در جنگ اوکراین گفتند. بعد دستگاه سیاست خارجی از اس‌ان‌ا راکتدبپ کرد و با گذشت مدتی تهران پذیرفت که برخی تسلیحات مانند پهپادها را به روسیه فروخته است؛ اما این مسئله به قبل از جنگ اوکراین بازمی‌گردد. در ادامه حسین امیرعبداللهمان، وزیر امور خارجه، عنوان کرد که اگر برای ایران اثبات شود روسیه از پهپادهای ساخت کشورمان در جنگ اوکراین استفاده کرده است، تهران در این زمینه بی‌تفاوت نخواهد بود. دراین‌باره شعبی بهم‌ن اعتقاد دارد که «تناقض‌گویی خاصی از سوی ایران در مسئله فروش و ارسال پهپاد به روسیه وجود ندارد؛ چراکه از نگاه او «در موضوع فروش و ارسال پهپاد به روسیه از جانب تهران هیچ‌گونه شک و شبه‌های وجود ندارد و این مسئله اتفاق افتاده است و نمی‌توان آن را منکر شد». این استاد دانشگاه با نگاهی رو به جلو، فروش پهپاد را بخشی از معامله تسلیحاتی عادی بین دو کشور ایران و روسیه می‌داند که امری رایج و طبیعی است. این تحلیلگر ارشد مسائل اوراسیا در ادامه گفت‌وگو با «شرق» به لایه عمیق‌تری از موضوع می‌پردازد و تأکید دارد که «اگرچه اساسا هیچ‌گونه منع و محدودیتی در ایران در فروش و

عباس شیبانی درگذشت

پایان داستان یک پزشک مبارز

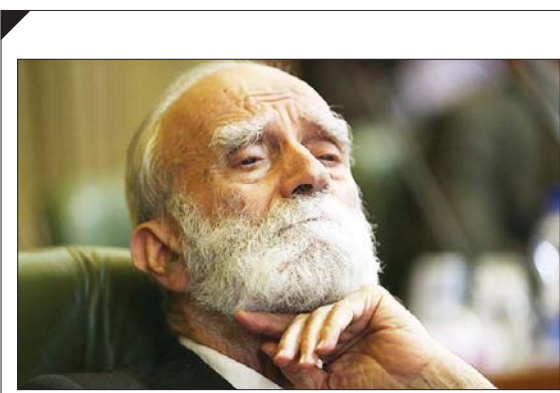
اولین روز زمستان، پایان داستان زندگی مردی بود که در ۹۰ سال زندگی زمینی‌اش چه در عرصه سیاست و چه در عرصه پزشکی نامی نیک از خود برجای گذاشت. عباس شیبانی پزشک و سیاست‌مدار و از اعضای مؤسس نهضت آزادی ایران متولد ۲۰ آبان ۱۳۱۰ بود که اول دی‌ماه چشم از جهان فروبست. او عضو پیشین شورای انقلاب و مجلس شورای اسلامی و شورای اسلامی شهر تهران بود. شیبانی یکی از چهره‌های شناخته‌شده دنیای سیاست بود که به ۹ بار محکومیت ۱۳ سال از عمر خود را در زندان گذراند. او سال‌ها در زندان‌های شاه به سر برد. او در سال ۱۳۲۹ فعالیت سیاسی خود را شروع کرد. در سال ۱۳۳۵ در تظاهرات حمایت از جمال عبدالناصر دستگیر شد و از دانشکده پزشکی نیز اخراج شد. شیبانی در سال ۱۳۴۷ به دانشگاه بازگشت و تحصیلات پزشکی خود را به اتمام رساند. با پیروزی انقلاب اسلامی ایران، او در شورای انقلاب حضور داشت و در ادامه نیز سال‌ها نماینده مجلس و شورای شهر پایتخت بود و در همه سال‌ها به ساده‌زیستی و تواضع و پاک‌دستی شهرت داشت. در مراسم نکوداشت وی در سال ۱۳۹۴ ایرح حریرچی گفت: «امیدوارم افرادی همچون دکتر شیبانی از موقعی که به جامعه و عملکرد اجتماعی وارد می‌شوند، ندغدغه مردم و محرومان را داشته و در این راستا آرزو

ارسال پهپاد و مذاکرات هسته‌ای

در سوی دیگر سایه سنگین موضوع ارسال پهپاد به روسیه بر مذاکرات هسته‌ای هم فصل جدیدی از کپ‌وگفت شعبی بهم‌ن با «شرق» است. در این رابطه تحلیلگر ارشد مسائل اوراسیا اعتقاد دارد که «باید تفکیک جدی بین مسئله مذاکرات هسته‌ای و ارسال پهپاد به روسیه قائل شد». از منظر یادشده، این استاد دانشگاه «موضوع ارسال پهپاد به روسیه را مانعی در ازسرگیری مذاکرات هسته‌ای نمی‌داند». چون تلقی شعبی بهم‌ن آن است که «اختلافات تهران و واشگتن در چگونگی احیای برجام و عدم پذیرش این تضمین از سوی دولت بایدن که باید تمام تحریم‌ها را قبل از خروج ترامپ از برجام علیه ایران را لغوکنند، باعث شده است مذاکرات به این نقطه کشیده شود». اما به موازات نکته مذکور این استاد دانشگاه اذعان دارد که «غربی‌ها و به خصوص ایالات متحده نیم‌نگاه و تلاش جدی دارند که سایر مسائل مانند حقوق بشر و تحولات سه‌ ماه اخیر در ایران را در کنار موضوع ارسال پهپاد به روسیه به یک پیش‌شرط برای ازسرگیری مذاکرات با ایران بدل کنند و کسی منکر این واقعیت نیست که اکنون آمریکایی‌ها سعی می‌کنند این دو مسئله را که هیچ‌گونه ارتباطی با هم ندارند به هم پیوند بزنند تا احیای برجام به قطع روابط نظامی و دفاعی تهران و مسکو منجر شود». در صورتی که این استاد دانشگاه تأکید دارد که «به هیچ عنوان موضوع فروش و ارسال پهپاد روسیه نه ناقض قطع‌نامه ۲۲۳۱ است و نه به تیغ آن می‌توان از آن به عنوان یک پیش‌شرط برای ازسرگیری مذاکرات و حصول توافق توسط غرب استفاده کرد». شعبی بهم‌ن برای تبیین گفته خود با هم تکرار می‌کند که «موضوع ارسال و فروش پهپاد یک معامله تسلیحاتی عادی بین ایران و روسیه است، بنابراین، نه ایران و نه روسیه هیچ محدودیتی در این مسئله ندارند». بگدلی در این رابطه دوباره به گفته قبلی خود باز می‌گردد و تأکید می‌کند که «چون ایران توانست ارزیابی دقیقی از مسئله جنگ اوکراین و تبعات آن داشته باشد، لذا شرایطی را برای خود رقم زده که اکنون مسئله ارسال پهپاد آثار گسترده‌ای برای تهران به دنبال داشته است». در چنین شرایطی این استاد دانشگاه طبیعی می‌داند که ارسال پهپاد به یک پیش‌شرط از جانب غرب برای ازسرگیری مذاکرات بدل شود. از این رهیافت علی‌بگدلی برخلاف آنچه شعبی بهم‌ن اعتقاد دارد، این دو مسئله (مذاکرات هسته‌ای و فروش پهپاد) را به هم مرتبط می‌داند و در این خصوص به «شرق» می‌گوید که «به هیچ عنوان اکنون نمی‌توان میان این دو مسئله تفکیک قائل شد، به ویژه آنکه اروپایی‌ها تأکید دارند این موضوع (فروش پهپاد) ارتباط مستقیم با قطع‌نامه ۲۲۳۱ به عنوان ضامن اجرایی برجام دارد و ناقض آن است».

ارسال پهپاد و قطع روابط تهران – کی‌یف

این تحلیلگر مسائل بین‌الملل در ادامه به تبعات دیپلماتیک فروش و ارسال پهپاد به روسیه با تمرکز بر امکان قطع روابط تهران و کی‌یف می‌پردازد و اعتقاد دارد که «روند کاهش مناسبات بین ایران و اوکراین مسئله تازه‌ای نیست، چراکه این روند وگرایبی در مناسبات دو کشور از سال ۲۰۱۴ و روی کار آمدن دولتی غرب‌گرا در این کشور (اوکراین) آغاز شده است که با مسئله سقوط هوایمای اوکراینی تشدید شد و اکنون هم مسئله پهپادهای ایرانی به عنوان کاتالیزوری در کاهش بیش‌تر از پیش روابط دو طرف (ایران و اوکراین) عمل می‌کند». اما شعبی بهم‌ن در بررسی بُعد دیگری از این موضوع یادآور می‌شود که «دولت زلنسکی یک دولت مستقل سیاسی نیست که بتواند مسئله را از نگاه منافع ملی این کشور به درستی تبیین و تشریح کند، بلکه این فرد (زلنسکی) به‌عنوان تابعی از سیاست‌های ایالات متحده در برابر ایران عمل می‌کند». با چنین برآوردی از کاراکتر سیاسی رئیس جمهوری اوکراین، تحلیلگر مسائل روسیه خاطرنشان می‌کند اگر زلنسکی با دستور کاخ سفید به سمت قطع کامل روابط با ایران برود، اتفاق چندان غیرقابل پیش‌بینی و دور از انتظاری نیست. در عین حال این استاد دانشگاه احتمال قطع روابط ایران و اوکراین را «اتفاقی مهمی برای تقویت سیاست خارجی ایران نمی‌داند، چون به باور او «وقوع این اتفاق (قطع روابط ایران و اوکراین)، صدمه جدی به منافع و امنیت ایران وارد نخواهد کرد». در آن سو علی بگدلی با سطمح کاردار تزلز داده و حتی زرمزه‌های قطع روابط اوکراین با جمهوری اسلامی ایران را قوی‌تر کرده است. در ادامه استاد دانشگاه شهید بهشتی به «شرق» می‌گوید: «متأسفانه نوع رابطه تهران با مسکو در سالبان گذشته با چالش‌ها و نقدهایی همراه بوده است، به‌همین دلیل جنگ اوکراین شرایطی را رقم زد که شاید تهران مجبور شده باشد در ظرف روسیه قرار بگیرد. چراکه رابطه تهران و روسیه به گونه‌ای است که تهران نمی‌تواند در کنار روسیه نباشد». در عین حال بگدلی معتقد است «نوع عملکردمان در مقابل اروپا و آمریکا ما را به یک بن‌بست رسانده است. اگر ایران، روسیه را هم از دست می‌داد به یک انزوای سیاسی و دیپلماتیک دچار می‌شد، بنابراین برای دوری از این انزوا، تهران از روی اجبار و شاید اگر‌ه طرف روسیه را گرفته است».

می‌کنم شخصیت‌هایی همچون ایشان تکثیر و الگوسازی شود تا ناهنجاری‌ها با همت مردان رهرو ایشان به حداقل برسد». شیبانی در یکم دی‌ماه ۱۴۰۱ از دنیا رفت و نماز میت توسط مقام معظم رهبری در دوم دی‌ماه بر پیکر وی خوانده شد و در قطعه ۷۰ بهشت زهرا دفن شد.رئیس‌جمهور، رئیس مجلس، رئیس قوه قضائیه، وزیر بهداشت و رئیس نظام پزشکی و بسیاری از چهره‌های سیاسی به مناسب درگذشت او بیانیه تسلیت دادند.

یک قرارداد راهبردی تسلیحاتی تلقی می‌شود». با ذکر این گزاره تحلیلی، جلیلودن اعتقاد دارد که «روسیه برآورد، تلقی و خوانش استراتژیکی از روابط و مناسبات خود با ایران، حتی در حوزه نظامی و با وجود همکاری‌های میدانی در سوریه ندارد؛ یعنی برخلاف ارزیابی مقامات ایران که خود را متحد راهبردی روسیه و چین می‌داند، مسکو به‌هیچ‌عنوان چنین نگاهی به تهران ندارد. به همین دلیل هم اساسا بنایی برای فروش جنگنده‌ها و دیگر سلاح‌های راهبردی مانند سوخو – ۳۵ به ایران ندارد».

تهران و توان اعمال نظرا

در پایان گفت‌وگوی این تحلیلگر ارشد مسائل روسیه با «شرق» وی روی موضوع مهمی دست می‌گذارد و به بررسی اهداف پشت طرح موضع حسین امیرعبداللهمان در این خصوص که «اگر برای ایران ثابت شود روسیه از پهپادهای ایران در جنگ اوکراین استفاده کرده است، بی‌تفاوت نخواهد بود»، می‌پردازد. در این خصوص شعبی بهم‌ن یادآور می‌شود که نه جمهوری اسلامی ایران می‌تواند برای روسیه تعیین تکلیف کند که از تسلیحاتش به چه نحو استفاده کند، کمااینکه در حالت عکس اگر ایران بتواند از روسیه جنگنده و دیگر تسلیحاتی بخرد، مسکو می‌تواند برای تهران تعیین تکلیف کند که از این تسلیحات به چه شکلی و در چه بازه زمانی استفاده کند؛ حتی اگر چنین درخواستی هم وجود داشته باشد. طرف خریدار ملزم نیست که این تضمین و مسئولیت را به فروشنده بدهد». این کارشناس روابط بین‌الملل اعتقاد دارد که شاید موضع حسین امیرعبداللهمان درباره بی‌تفاوت‌نبودن ایران در برابر روسیه در صورت اشراف تهران بر این موضوع که از پهپادهای ایرانی در جنگ اوکراین استفاده شده است، تنها یک موضع سیاسی و دیپلماتیک صرف برای آرام‌کردن فضا و تعدیل فشارها و هجمه‌های علیه ایران باشد. دراین‌باره علی بگدلی با بخشی از گفته‌های شعبی بهم‌ن موافق است که «حرف‌های حسین امیرعبداللهمان یک موضع‌گیری صرف دیپلماتیک است». اما این استاد دانشگاه برخلاف نگاه بهم‌ن اعتقاد دارد که ایران اساسا قصد تقابل با روسیه را ندارد».

ارسال پهپاد و قطع‌نامه ۲۲۳۱

در کنار نکات یادشده موضوع ارتباط فروش و ارسال پهپاد به روسیه با قطع‌نامه ۲۲۳۱ هم بسیار حائز اهمیت است. کمااینکه ایالات متحده آمریکا۲۵ مهر/۱۷ اکتبر اعلام کرد که به بریتانیا و فرانسه درباره نقض قطع‌نامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد از سوی ایران به دلیل فروش پهپاد به روسیه موافق است. افزون بر آن در دومین آخرین جلسه شورای امنیت درباره بررسی وضعیت برجام و قطع‌نامه ۲۲۳۱ در سال جاری میلادی که چهارشنبه گذشته برگزار شد، آمریکایی‌ها دوباره موضوع ارسال پهپاد به روسیه توسط ایران را ناقض قطع‌نامه مذکور (۲۲۳۱) دانستند، اما اینکه ادعای مشترک واشگتن، پاریس و لندن تا چه اندازه صحت دارد، سوآلی است که فریدون مجلسی در پاسخ آن در گفت‌وگویی که با «شرق» داشته، موضوع دقیق‌تر و جزئی‌تری را مطرح می‌کند که ضرورت بازخوانی آن در این گزارش احساس می‌شود. دیپلمات اسبق کشورمان در این زمینه می‌گوید: «باید دید که فروش پهپاد و موشک بالستیک ایران به روسیه تا چه اندازه با پیوست ۲۲۳۱ در تضاد است؟ ضمن آنکه تمامی تحریم‌های تسلیحاتی طبق قطع‌نامه ۲۲۳۱ برای ایران هنوز برداشته نشده و برخی از آنها تا سال هشتم قطع‌نامه (اکتبر ۲۰۲۳) به قوت خود باقی هستند که مشخصا شامل بند ب پیوست ب قطع‌نامه ۲۲۳۱، به‌ویژه بند S/2015/546 است. از این مسئله را که پنتاگون معتقد است گفت که ادعای قطع‌نامه ۲۲۳۱ توسط ایران با فروش موشک و پهپاد به روسیه می‌تواند ادعایی نزدیک به واقعیت باشد. هرچند باید این ادعا توسط یک گروه حقوق بین‌الملل به شکل دقیق‌تری مورد بررسی قرار گیرد».

فریدون مجلسی در ادامه گفت‌وگوی خود با «شرق» به مسئله مهم‌تری می‌پردازد. از دیدگاه این کارشناس مسائل بین‌الملل آنچه اکنون اهمیت مضاعفی دارد، نه مسئله ادعای نقض قطع‌نامه ۲۲۳۱ توسط ایران با فروش موشک و پهپاد به روسیه، بلکه تبعات حقوقی آن است. مجلسی تأکید می‌کند: «از یک طرف امکان راجع پرونده ایران به شورای امنیت و به دنبال آن انزوا و اجماع جهانی علیه تهران به عنوان همکار و شریک جرم طرف متجاوز در جنگ اوکراین وجود دارد و حتی اگر تهران دلخوش به حق وتوی روسیه است، باید دیگر تبعات را در نظر داشته باشد». این کارشناس مسائل بین‌الملل در ادامه کپ‌وگفتش با «شرق» اذعان دارد که کار اوکراین برای اثبات ادعایش علیه ایران بسیار ساده است؛ چراکه علاوه بر اعترافات رسانه‌ای و گفته‌های برخی مقامات داخلی ایران، خود روسیه هم بارها و بارها در این خصوص مواضع را به‌صورت رسمی اتخاذ کرده‌اند. فریدون مجلسی در بخش پایانی مصاحبه خود با «شرق» این مسئله را که پنتاگون گفته است نمی‌تواند ادعای ارسال پهپاد و موشک ایرانی به روسیه را اثبات کند، موضع‌گیری مقطعی واشگتن می‌داند؛ چراکه از نگاه این دیپلمات اسبق کشورمان اگر وضعیت به جایی برسد که اوکراین شکایت از ایران را در محاکم بین‌المللی کلید بزند، ایالات متحده آمریکا، پنتاگون و دیگر نهادها به شکل تمام‌عیاری به دنبال حمایت دیپلماتیک و حقوقی از کی‌یف در برابر تهران خواهند بود.